

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 29.09.2025
Sayı: 831

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanun Teklifi ve Gerekçesi ilişikte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 24/09/2025

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 2-10-2025	Esas No: 2/3292

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
29 Eylül 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
29 Eylül 2025
No: 1702614

GENEL GEREKÇE

Anayasa'nın 17. maddesi, bireyin maddi ve manevi varlığını koruma hakkını güvence altına alırken, 56. maddesi de devletin bireylerin beden ve ruh sağlığını korumakla yükümlü olduğunu belirtmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2, 3, 8 ve 13. maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları sağlık hakkına eşit, nitelikli ve zamanında erişimini bir devlet yükümlülüğü olarak tanımlar. Ancak, ceza infaz kurumlarında yaşanan birçok yapısal sorun ve ihlal, bu anayasal ve uluslararası yükümlölüklerin yerine getirilmesini engellemektedir.

Ülkemizde cezaevlerindeki doluluk oranlarının kapasitenin üzerine çıktığı ve bunun en temel haklara erişimi ciddi şekilde kısıtladığı aşıkardır. Sağlık hizmetlerine erişimdeki engeller, revire çıkmak için haftalarca dilekçe beklemekten, muayenelerin güvenlik görevlileri eşliğinde yapılmasından kaynaklanan mahremiyet ihlallerine kadar uzanan bir dizi sorun mevcuttur. Personel yetersizliği, donanımsız revirler ve sevklerde yaşanan gecikmeler, kronik ve ileri yaştaki hükümlü ve tutukluların için tedaviyi olanaksız hale getirmektedir. Ring araçlarıyla yapılan sevkler, insan onuruna aykırı koşullarda gerçekleşmektedir.

Ceza infaz kurumlarında temel bir insan hakkı olan sağlık hakkı, mevcut yasal düzenlemeler ve uygulamalar nedeniyle ciddi aksaklıklar yaşamaktadır. Bu durum, Anayasa'mızın temel ilkelerine ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırılık teşkil etmektedir. Bu kanun teklifi, ceza infaz sisteminde sağlık hizmetlerine erişimi, hasta haklarını ve diğer yapısal sorunları ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Teklifin kabulü, ceza infaz kurumlarında insan haklarına uygun, çağdaş ve şeffaf bir sistemin kurulmasına önemli bir katkı sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 - Hükümlü ve tutukluların sağlık hizmetlerine eşit, nitelikli ve kelepçesiz erişimi sağlanır; sağlık personelinin idari baskıdan bağımsız tıbbi karar alması güvence altına alınır.

MADDE 2 - Sağlık hakkı ihlallerinde devletin tazmin yükümlülüğü ve ihlale neden olan görevlilere disiplin ile cezai yaptırımlar uygulanması öngörülür. Tecrit uygulamasının süresi ve sınırı belirlenerek keyfi uygulamalara karşı yargı denetimi sağlanır.

MADDE 3 - Bağımsız izleme kurulları, önceden haber vermeksizin ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek şeffaf denetim yapabilir.

MADDE 4 - Cezaevi sevk araçları, insan onuruna uygun havalandırma ve kelepçesiz oturma düzenine sahip olmalıdır.

MADDE 5 - Hükümlülerin ve tutukluların muayene talepleri hızlı bir şekilde karşılanır; kurum yönetimi ve ilgili bakanlıklar bu sürelerden sorumludur.

MADDE 6 - Her 600 hükümlü ve tutuklu için psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve psikiyatrist görevlendirilir; intihar riskine karşı önleyici protokoller uygulanır. Sağlık muayeneleri mahremiyet içinde, kelepçesiz ve güvenlik personeli olmadan yapılır. Tutuklu ve hükümlü, sağlık durumu hakkında doğru bilgiye erişir ve ikinci görüş hakkına sahiptir; onayı olmadan işlem yapılamaz.

MADDE 7 - Kronik hastalık takibi ve zorunlu aşılar, Sağlık Bakanlığı standartlarına uygun olarak kesintisiz yürütülür.

MADDE 8 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

“(3) Hükümlü ve tutuklulara ceza infaz kurumlarında, ayrımcılığa maruz kalmadan, nitelikli ve zamanında, kelepçe kullanılmaksızın sağlık hizmeti verilir.

(4) Ceza infaz kurumlarında hekim ve diğer sağlık personeli, kanunlara ve tıbbi etik kurallara bağlı kalarak, tedavi ve sağlık hizmetlerine ilişkin olarak idarenin baskısından bağımsız bir şekilde karar alabilir.”

MADDE 2 – 5275 sayılı Kanunun 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinin sonuna aşağıdaki cümleler, maddenin birinci fıkrasına aşağıdaki bend eklenmiştir:

“Sağlık hakkı ihlallerinde devletin tazmin yükümlülüğü bulunur. İhlale neden olan görevlilere karşı Türk Ceza Kanunu kapsamında hükmonulan cezai yaptırımlar uygulanır.”

“(1) Hükümlü ve tutuklulara yönelik tecrit uygulaması günde 8 saati aşamaz ve bu uygulamalar altı aydan uzun süremez. Tecrit kararları, yargı denetimine tabi olup, keyfi uygulamalara karşı yasal koruma sağlanır.”

MADDE 3 – 5275 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir:

“Bağımsız izleme kurulları, ceza infaz kurumlarına önceden haber vermeksizin kanunun öngördüğü şekillerde ziyaretler gerçekleştirebilir, ziyarete ilişkin bulgularını içeren raporlarını kamuoyuyla paylaşır.”

MADDE 4 – 5275 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir:

“Cezaevi sevklerinde kullanılan araçlar, insan onuruna aykırı olmayan havalandırma sistemine ve hükümlü ve tutukluların kelepçesiz oturabileceği bir düzene sahip olmak zorundadır.”

MADDE 5 – 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir:

“Hükümlünün muayene talebi hemen alınır ve muayene en geç kırk sekiz saat içinde, uzman hekim muayenesi ise en geç yedi gün içinde gerçekleştirilir. Bu sürelerin ihlalden kurum yönetimi ve ilgili bakanlıklar doğrudan sorumludur.”

MADDE 6 – 5275 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler, maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

“Toplamda her 300 hükümlü ve tutuklu için en az bir psikolog, bir sosyal hizmet uzmanı ve bir psikiyatrist görevlendirilir. Cezaevlerinde intihar riskini azaltmaya yönelik etkin protokoller uygulanır.”

“(4) Sağlık muayeneleri, mahremiyet ilkesine uygun olarak, güvenlik personeli olmaksızın ve hasta üzerinde kelepçe bulunmaksızın yapılır. Güvenlik gerekçesiyle kelepçe uygulanması yasaktır.”

“(5) Tutuklu ve hükümlünün, sağlık durumu ve tedavi süreçleri hakkında tam ve doğru bilgiye erişim hakkı vardır. Gecikmesinde sakınca bulunan haller dışında, kendisinin onayı alınmadan hiçbir tıbbi işlem gerçekleştirilemez. Hükümlü ve tutuklunun kendi tercih ettiği bir hekimden ikinci bir görüş alma hakkı saklıdır.”

MADDE 7 – 5275 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“(2) Ceza infaz kurumlarında, kronik hastalıkların düzenli takibi ve koruyucu aşı programları Sağlık Bakanlığı'nın belirlediği standartlara uygun olarak kesintisiz yürütülür. Tetanos, influenza ve pnömokok aşılırları ile çocukluk çağı aşılırları zorunlu olarak yapılır.”

MADDE 8 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

